

VLADIMIR MILOJČIĆ

(1918—1978)

Nenadoma in nepričakovano je med nami odjeknila vest, da je 19. februarja 1978 — dva dni po šestdesetem rojstnem dnevu — v Heidelbergu preminil profesor Vladimir Milojčić. Po nenevarni operaciji mu je odpovedalo srce. Na njegovo željo so ga v najožjem družinskem krogu pokopali na heidelberškem pokopališču.

Rodil se je v Zagrebu. Gimnazijo je sprva obiskoval v Osijeku in že kot gimnazijec pomagal v tamkajšnjem muzeju prof. Celestinu in sodeloval pri izkopavanjih keltskega naselja v Osijeku pod vodstvom prof. Klemenca. Gimnazijo je nadaljeval v Beogradu, kamor so se starši preselili, in tam leta 1938 maturiral. Kot gimnazijca ga je beograjski Narodni muzej povabil na izkopavanja v antično mesto Stobi, zatem pa kot pomožnega asistenta v Vučedol, kjer je takrat izkopaval R. R. Schmidt. Hkrati je Milojčić začel študirati arheologijo pri profesorjih Vasiću, Vuliću in drugih; Vasić mu je že kmalu zaupal izkopavanja v Šuplji Steni na Avali. Leta 1939 je ponovno pomagal pri izkopavanjih v Stobih in zatem v vzhodni Srbiji in na Beograjski trdnjavi. Po petem semestru je Milojčić odšel študirat arheologijo na Dunaj, kjer so tedaj predavali O. Menghin, C. Praschniker in R. Egger. Na dunajski univerzi je pokojni Milojčić doktoriral z disertacijo »Das ältere Neolithikum Serbiens«. Leta 1945 je odšel v München, kjer je delal predvsem na habilitaciji in potem še v Marburg k prof. G. Merhartu. Leta 1946 ga je prof. J. Werner pozval nazaj v München za asistenta. Na podlagi habilitacije, ki mu jo je v Marburgu sprejel prof. Merhart, je opravil pri Wernerju ustmeni habilitacijski izpit in pridobil *veniam legendi* in plačano docenturo.

Leta 1952 je Nemški arheološki inštitut poslal Milojčića na študij v Grčijo in istega leta je postal nemški državlján. Od leta 1954 je bil izredni profesor na Münchenski univerzi in do leta 1959 izkopaval predvsem neolitske naselbine v Tesaliji in pomagal pri izkopavanjih na otoku Samu. Leta 1956 je bil izvoljen za rednega profesorja na univerzi v Saarbrücknu, a leta 1958 je prevzel profesuro na heidelberški univerzi in do zadnjega predaval in uspešno vodil Institut für Ur- und Frühgeschichte kot naslednik prof. E. Wahleja. Z izkopavanji v Tesaliji je Milojčić znova zastavil leta 1965, a pred tem je

raziskoval tudi na Bavarskem ostanke poznoantične in zgodnj srednjeveške arhitekture na najdiščih Chiemsee in Solenhofen. Bil je član Heidelberške akademije znanosti, redni član Nemškega arheološkega inštituta, od leta 1968 dopisni član Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti v Zagrebu in nazadnje sodelavec Centra za balkanološka ispitavanja pri Akademiji nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine v Sarajevu.

Pokojni profesor Vladimir Miložić je bil najvidnejši prazgodovinar za obdobja evropskih predkovinskih kultur. Razen številnih znanstvenih publikacij, v katerih je objavil zlasti dosežke izkopavanj v Tesaliji in na grških otokih (npr. *Hauptergebnisse der deutschen Ausgrabungen in Thessalien 1953—1958*; *Präkeramisches Neolithikum auf der Balkanhalbinsel*; *Samos I, die präkeramische Siedlung unter dem Heraion*; *Das präkeramische Neolithikum auf der Argissa-Magula* itd.), se je Miložić temeljito poglobil tudi v našo prazgodovinsko problematiko in odkritja. Njegova kronologija (*Chronologie der jüngeren Steinzeit Mittel- und Südosteuropas*) je bila priznana kot temeljita in vsestransko znanstveno utemeljena. Obsežna bibliografija kaže delo velikega učenjaka in raziskovalca. V Heidelbergu je osnoval in izdajal inštitutsko publikacijo *Beiträge zur ur- und frühgeschichtlichen Archäologie des Mittelmeer-Kulturrumes*. V tej seriji so izšle tehtne monografije, ki jih je napisal sam ali s soavtorji oziroma svojimi sodelavci [npr. *Paläolithikum um Larissa in Thessalien*; *Argissa-Magula*; *Die Funde der frühen Dimini-Zeit aus der Arapi-Magula* (soavtor H. Hauptman); *Das frühe Neolithikum, Otzaki-Magula* (soavtor J. Miložić); *Demetrias I*; *Die frühe und beginnende mittlere Bronzezeit, Argissa-Magula III* (soavtor E. Hanschann); *Magulen um Larisa* (pet avtorjev)]. Nekaj pred smrtjo mi je poslal eno svojih zadnjih del *Nova iskopavanja u makedonskom glavnom gradu Demetrijadi (Tesalija) 1967—1974*, ki je izšlo leta 1977 v Zagrebu kot 46. zvezek *Predavanj održanih u Jugoslavenskoj akademiji znanosti i umjetnosti*.

Profesor V. Miložić je kot znanstvenik in pedagog vzgojil lepo vrsto nemških in drugih prazgodovinarjev. Njegovi učenci in doktoranti (H. Hauptmann, B. Hänsel, J. Lüning, K. Kilian idr.) zavzemajo danes vodilna mesta na nemških univerzah in ustanovah. Končno je treba poudariti Miložićevo povezanost z našo znanostjo in z našimi arheološkimi vrednotami. Njegove znanstvene razprave o mestu, kronologiji in pomenu materialne zapuščine Vinče, Starčeva, Kostolca, Vučedola in drugih najdišč, zlasti pa resna interpretacija naše neolitske trakaste in slikane keramike marsikdaj povsem izvirno osvetljujejo nastanek in razvojne faze določenih kulturnih grup. Tudi študij kulture žarnih grobišč je, zlasti z razpravama *Die Dorische Wanderung im Lichte der vorgeschichtlichen Funde* (Archäol. Anzeiger 1948) in *Einige »mitteleuropäische« Fremdlinge auf Kreta* (Jahrbuch des Röm.-german. Zentralmuseum Mainz 2, 1955), v katerih je domiselno uporabil Merhartovo idejo o selitvi prazgodovinskih ljudstev, postavil na nove in trdnjše osnove. Bil je v osebnih stikih z domala vsemi jugoslovanskimi arheologi svoje in mlajše generacije. A ne samo to. Vabil jih je na predavanja in izkopavanja ter jim omogočil izpopolnjevanje ne samo v Nemčiji, ampak tudi drugod. Kot štipendist Humboldtove ustanove sem se tudi sam pri njem tri semestre poglabljal

v neolitsko in eneolitsko problematiko jugovzhodnega alpskega prostora. Podobno so mnogi štipendisti, ne samo jugoslovanski, ampak tudi prazgodovinarji iz drugih slovanskih dežel, imeli srečo, da so pri njem obogatili svoje znanje.

Te vrstice v spomin naj bodo zahvala za vso pomoč, ki jo je pokojni Milojčić nudil našim arheologom in naši znanosti. Kljub nemškemu državljanstvu in nemškemu načinu življenja je ohranil slovansko dušo, miselnost in temperament.

France Leben